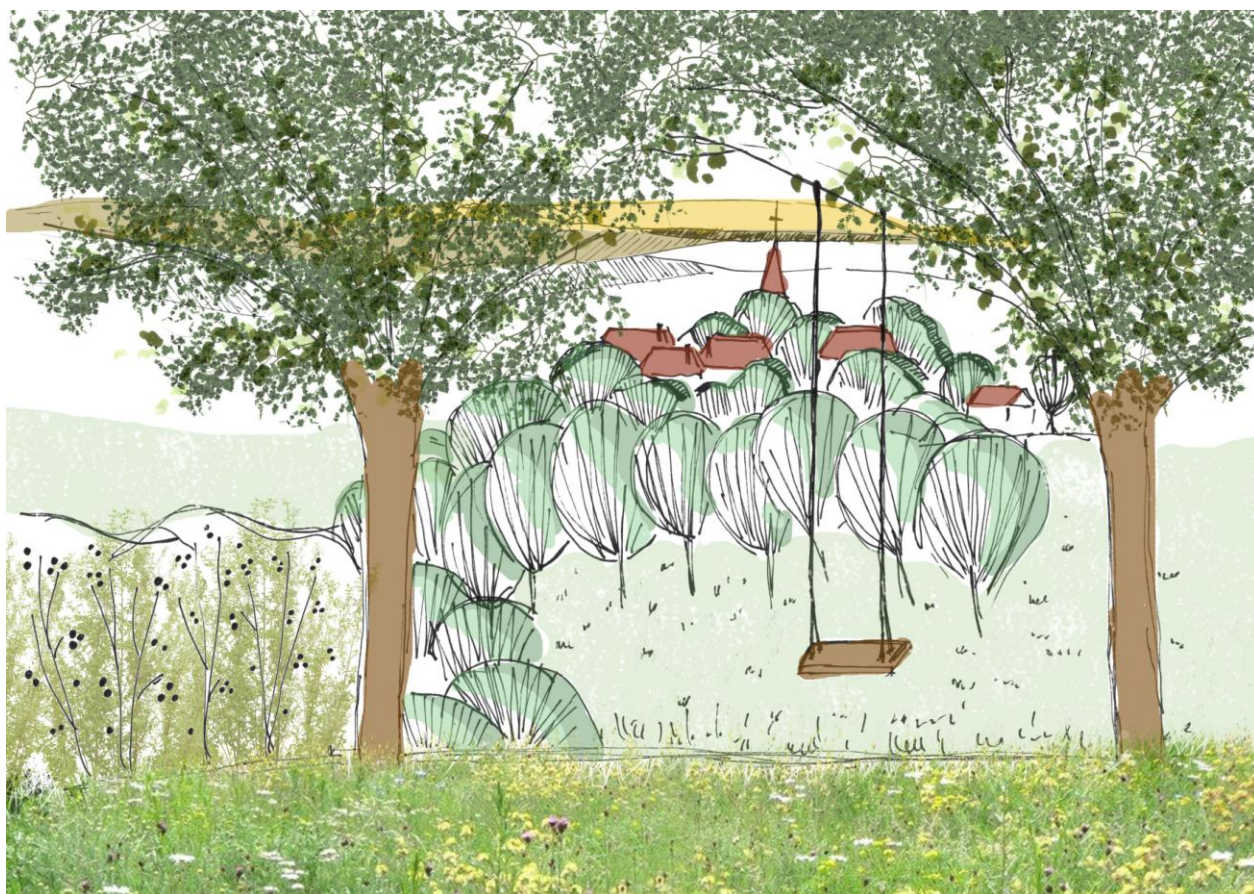

KOMUNITNÍ SAD - TŘEŠŇOVKA,
k.ú. Těšnovice

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

OBSAH

OBSAH	2
1 ÚVOD	3
2 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	4
3 INFORMACE O ŘEŠENÉM ÚZEMÍ	5
3.1 LOKALIZACE.....	5
3.2 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY	6
3.3 SOULAD S ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACÍ	6
3.4 LIMITY ÚZEMÍ A STŘETY.....	6
4 FOTODOKUMENTACE	7
5 NÁVRH.....	8
6 PÉČE O ZALOŽENÁ SPOLEČENSTVA (MANAGEMENT).....	12
PÉČE O SOLITÉRNÍ DŘEVINY	12
PÉČE O PLOŠNÝ POROST DŘEVIN – TÝKÁ SE TÉMATU „E“ – PLOŠNÉ VÝSADBY	13
PÉČE O TRAVNÍ POROSTY	14
PÉČE O MOKŘADNÍ SPOLEČENSTVO	15
7 ZÁVĚR.....	17

1 | ÚVOD

Předmětem řešení jsou dvě parcely č. 379/19 a 379/2 v extravilánu obce Kroměříž při k.ú. Těšnovice náležící do obecního vlastnictví. Řešené území je v současné době situováno JZ od zastavěného území obce, umístěno je na omé půdě a jeho velikost odpovídá 6,5 ha.

Vzhledem k blízkosti PP Obora a jejímu přetížení z důvodů rekreace, je uvažováno o vytvoření nové atraktivní lokality. Cílovým stanovištěm bude komunitní sad s několika dalšími ekologicky významnými stanovišti, které budou ukázkovou sbírkou našich původních dřevin i živočichů, kteří tato stanoviště budou brzy obývat. Celý krajinářský areál bude protnut vycházkovou stezkou doprovázenou třešněmi – odtud název Třešňovka. Je také doporučeno zvážit možnosti propojení tohoto krajinářského parku s areálem Hvězda, které může sloužit také jako hypostezka a odlehčí tak lesnímu celku Obora.

V několika etapách zde vznikne harmonický krajinářský park, který bude těžit z hodnotných výhledů (zjm. lokalita Břuchaté), ukáže svým návštěvníkům (pozorovatelům) naše běžná společenstva, ať luční, mokřadní či lesní a zároveň se stane domovem mnoha živočichů. Toto řešení vytvoří ekologicky stabilní a z hlediska biodiverzity bohaté stanoviště, které zároveň ponese protierozní funkci.

Tato studie bude sloužit jako podklad pro navazující podrobnější osazovací plány, rozpočty či pro komplexní realizační projekty. Mimo koncepční uspořádání této krajiny s přehlídkou mnoha společenstev je důležité stanovit i etapizaci výsadeb a zpracovat orientační nacenění pro optimální rozvržení finančních prostředků v následujících letech.

2 | IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

AKCE	:	KOMUNITNÍ SAD - TŘEŠŇOVKA
STUPEŇ	:	Studie
KRAJ	:	Zlínský
ORP	:	Kroměříž
OBEC, K.Ú.	:	Kroměříž, Těšnovice
VÝMĚRA ŘEŠENÉHO	:	6,5 ha
INVESTOR	:	MĚSTO KROMĚŘÍŽ, Velké náměstí 115/1, 76701 Kroměříž
ZPRACOVATEL	:	ARVITA P spol. s r.o., Příčná 1541, 765 02 Otrokovice tel. : 577 938 161
HLAVNÍ PROJEKTANT	:	Ing. Hedvika Psotová autorizovaný projektant ÚSES, ČKA 01 993
PROJEKTANT	:	Ing. Veronika Vaculíková
ZAKÁZKOVÉ ČÍSLO	:	142/20
ARCHIVNÍ ČÍSLO	:	924/20
DATUM	:	říjen 2020

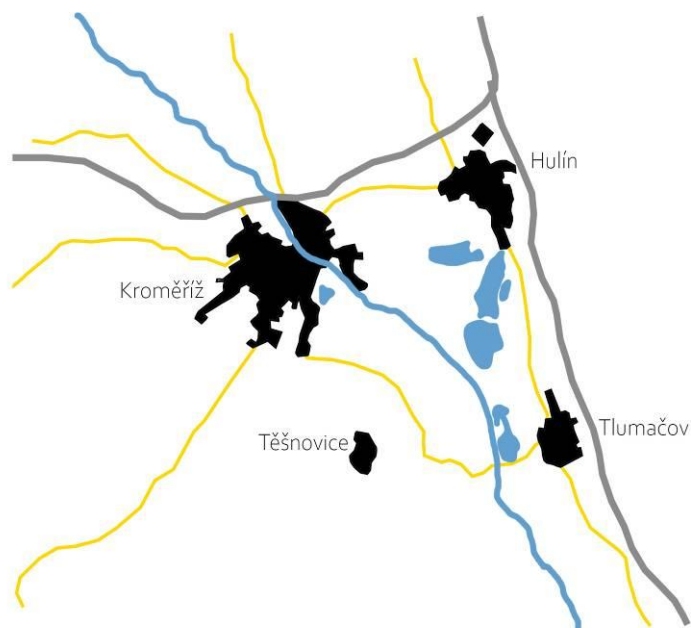
3 | INFORMACE O ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

3.1 | LOKALIZACE

Těšnovice je vesnice, část okresního města Kroměříž. Nachází se asi 4 km na jihovýchod od Kroměříže, na posledních výběžcích Chřibů, sklánějících se do údolí říčky Kotojedky. Těšnovice je také název katastrálního území o rozloze 3,12 km².

První písemná zmínka o obci pochází z kupní listiny olomouckého biskupa Jindřicha I. Zdíka z roku 1131. Další zmínka je až z 13. století, kdy byly Těšnovice rozděleny na polovinu patřící zpuštěnému statku a druhá lennímu statku biskupa olomouckého.

V lokalitě pod Hvězdou je doloženo pěstování ovocných dřevin s páleníčářskou tradicí, včetně třešní.

Obr. 1 | Lokalizace Těšnovice

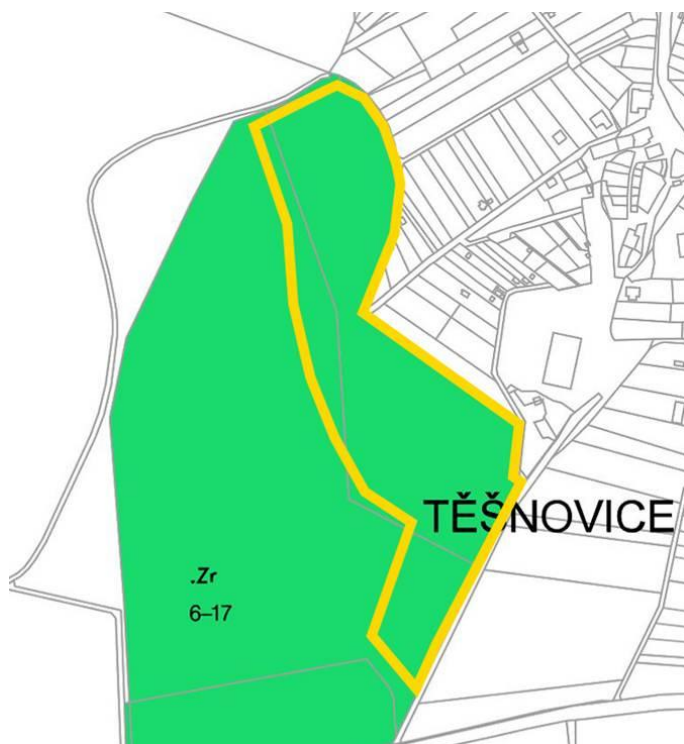

Obr. 2 | Zákres řešeného území

3.2 | MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY

Parc. číslo	Vlastník (LV)	Výměra celková	Výměra dotčená	Způsob využití a druh pozemku
379/19	Město Kroměříž (10001)	3,93 ha	3,93 ha	ostatní komunikace, ostatní plocha
379/2	Město Kroměříž (10001)	9,88 ha	2,57 ha	orná půda

3.3 | SOULAD S ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACÍ

Dne 6.12.2013 proběhla změna ÚP. Doposud bylo řešené území vedeno jako nspecifikovaná zemědělsky využívaná plocha.

Datem nabytí účinnosti je řešené území vedeno jako plocha rekreační zeleně.

3.4 | LIMITY ÚZEMÍ A STŘETY

Limitu při navrhování výsadby dřevin představuje přítomnost vodovodního potrubí, jež trasuje řešeným územím. Při výsadbách bude respektováno ochranné pásmo.

Dále je nutné respektovat podmínky ZPF ve vztahu k výsadbám na orné půdě – parc. č. 379/2. Nejsou povoleny plošné výsadby. K majetkoprávním střetům nedochází.

4 | FOTODOKUMENTACE

5 | NÁVRH

Třešňovka je z hlediska koncepčního uspořádání členěna na několik témat a ty budou následně popsány:

- Celoplošné zatravnění
- A** Komunitní sad - výsadba ovocných dřevin v pravidelném rastru
- B** Výsadba stromořadí, modelace průlehu, cesta a iniciační pás keřů
- C1** Louka se solitérami - podpora biodiverzity
- C2** Louka se solitérami - rozvojová plocha (např. ohniště, herní prvky, galerie apod.)
- D** Vyhlídka
- E** Plošné výsadby (protierozní opatření, vymezení vůči okolí - ochranný plášť)
- F** Mokřadní společenstvo

Jednotlivá témata (koncepční uspořádání) jsou předmětem výkresu č. 3.

CELOPLOŠNÉ ZATRAVNĚNÍ

Plocha 5,9 ha bude zatravněna pastevní směsí pozdní. Je doporučena rožnovská travní směs. O celoplošném zatravnění s popisem travní směsi pojednává výkres č. 4.1.

KOMUNITNÍ SAD

Největší část řešeného území, ve smyslu výměry, představuje sad – výsadba ovocných dřevin v pravidelném rastru. Po domluvě se zdejšími zemědělským družstvem, které bude zajišťovat seč travobylinného podrostu, byl zvolen výsadbový spon 10 x 11 (22) m, který je ideální pro dostupnou mechanizaci. V rámci výsadeb bude uplatněno tradiční páleníčářské ovoce – slivoně, jabloně, hrušně, v menší míře i meruňky, broskvoně a višně. Celkem zde budou 4 sádky, které budou postupně zakládány, viz výkres č. 4.2.A. Předpokládáno je 5 výsadbových etap, přičemž ta první bude zahájena v podzimních měsících r. 2020 a vysázeno bude 50 ks ovocných dřevin. O této etapě pojednává výkres č. 4.2.B.

VÝSADBA STROMOŘADÍ, MODELACE PRŮLEHU, CESTA A INICIAČNÍ PÁS KEŘŮ

Tento lineární prvek bude protínat celé řešené území a bude představovat vycházkový okruh s několika průhledy na stříšky domů v Těšnovicích (panoramatická cesta). Z hlavní cesty lze snadno odbočit k mokřadu, na louku, k vyhlídce či projít přímo do sadu. Navržená cesta logicky navazuje na stávající pěšiny, jež se linou kolem zahrádkářské kolonie. Cesta většinou kopíruje terén (je trasována po vrstevnici) a společně se zatravněným průlehem tak vytváří protierozní opatření. Průleh je také zásobárnou vody pro navržené třešně (= stromořadí), které jsou umístěny mezi cestou a tímto průlehem. Samotná cesta bude opět zatravněná, pravidelně vysekávaná, s mírným sklonem 3%.

Pod cestou budou založeny iniciační skupiny s keři. Výsadby jsou koncipovány tak, aby byly zachovány již zmiňované průhledy a nedocházelo tak k narušení vizuální vazby mezi Třešňovkou a vesnicí. Co se týká druhové skladky tak u stromořadí jsou uvažovány třešně s postupným nakvétáním a dozráváním (tzv. třešňový týden). Celkem je zde plánováno 45 ks třešní, které jsou od sebe vzdáleny 10 m. V rámci keřových výsadeb budou uplatněny geograficky původní keře – kalina, hloh, bez, šípek, ptačí zob, brslen a řešetlák. Mimo tyto běžné keře jsou navrženy i keře jedlé, např. josta, muchovník, arónie, kdoulovec, rybíz, angrešt či zimolez, které doprovází třešně v kratším stromořadí severozápadním směrem.

O trasování cesty, výsadbě stromořadí i keřů pojednává výkres č. 4.3.A, o průlehu výkres č. 4.3.B

LOUKA SE SOLITÉRAMI – PODPORA BIODIVERZITY

Tato louka je koncipována tak, aby v její střední části vznikl zatravněný palouk s absencí dřevin, přes něhož bude možné opět dohlédnout až k vrcholům střech vesnice. Loukou se solitérami bude trasovat zatravněná pěšina, která bude spojovat hlavní vycházkový okruh, zahrádkářskou kolonii a cestu z vesnice. Z této pěšiny bude však další odbočka – pozorovací okruh. Podél něj budou rozmístěny hmyzí domky, založena zde bude také skalka či zídka pro vyhřívání plazů, dále pak ježkovník, ptačí budky či broukoviště. Uvažována je i venkovní badatelská skříňka, odolná vůči povětrnostním vlivům, která bude skrývat různé pomůcky na pozorování živočichů v přírodě, např. lupa, binokulární lupa (terénní miskroskop), dalekohled, smykačka, buzola a jiné. V nejnižší části louky, hraničící se sadem, bude umístěn včelí úl. Louka i navržená druhová skladba jsou velmi atraktivní pro opylovače. V horní části louky mohou být umístěna pozorovací lehátka.

Co se týká druhové skladby, bylo zde vytvořeno zákoutí s oříšky (oříškový sádek) – ořešák, lísky, klokočí i kaštanovník. Pak se zde vyskytuje mnoho druhů, jež se ze současné krajiny postupně vytrácí, a proto je vhodné si je připomínat. Bude zde vysázen jeřáb oskeruše, moruše, jedlé dřiny či planá hrušeň polnička. Mimo tyto zapomenuté, jsou v rozvolněných skupinách uplatněny lípy, duby, babyky, mléče, habry, jeřáby či ptačky. O výsadbách v rámci této louky pojednává výkres č. 4.4.A.

LOUKA SE SOLITÉRAMI – ROZVOJOVÁ PLOCHA

Druhá louka, ačkoliv je o něco menší, nabízí volný centrální prostor – od toho odvozen přívlastek „rozvojová“. Louka je lemována několika dřevinami (duby, jírovce či buky). Plody těchto stromů mohou být sbírány a využity k vytváření zvířátek či jiných dekorací. Pro podporu kreativity zde mohou být pěstovány i jiné rostliny, zejména byliny, které se hodí k sušení (např. měsíčnice s typickými penízky). Samotná centrální plocha může být využita několika různými způsoby. Můžou zde být například instalovány herní prvky využívající přírodní materiál – dřevo, proutí, jutové lano. Mohou vzniknout překážkové dráhy, přístřešky pro děti nebo pro skřítky, pozorovatelný nebo herní nástroje (zvonkohra...). Také zde může vzniknout zákoutí s ohništěm obehnaným odkorněnými a opracovanými kmeny do podoby dřevěných kvádrů a krychlí, které budou sloužit jako sedací prvky. V dalším případě je uvažována venkovní galerie sestávající z různých artefaktů, ať už cíleně vytvořených pro tuto expozici nebo tvořených v rámci soutěže na stanové téma. Možností, jak tento prostor využít je samozřejmě více a časem se jistě prověří, co tomuto místu chybí a sedne nejvíce. O výsadbách v rámci této louky pojednává výkres č. 4.4.B.

VYHLÍDKA

V nejnvýše orientované partii řešeného území je navrženo zákoutí s několika solitérami dřevin (lípa, mléče a jírovce), s lavičkami a houpačkou s rozhledem do krajiny. V tomto místě se otevírá daleký pohled k horizontu rámovaný korunami dřevin. Neměly by zde být provozovány/ instalovány aktivity, které by mohly narušovat monumentálnost a vychutnání si klidného okamžiku, které toto zákoutí poskytuje. O vyhlídce pojednává výkres č. 4.5

PLOŠNÉ VÝSADBY

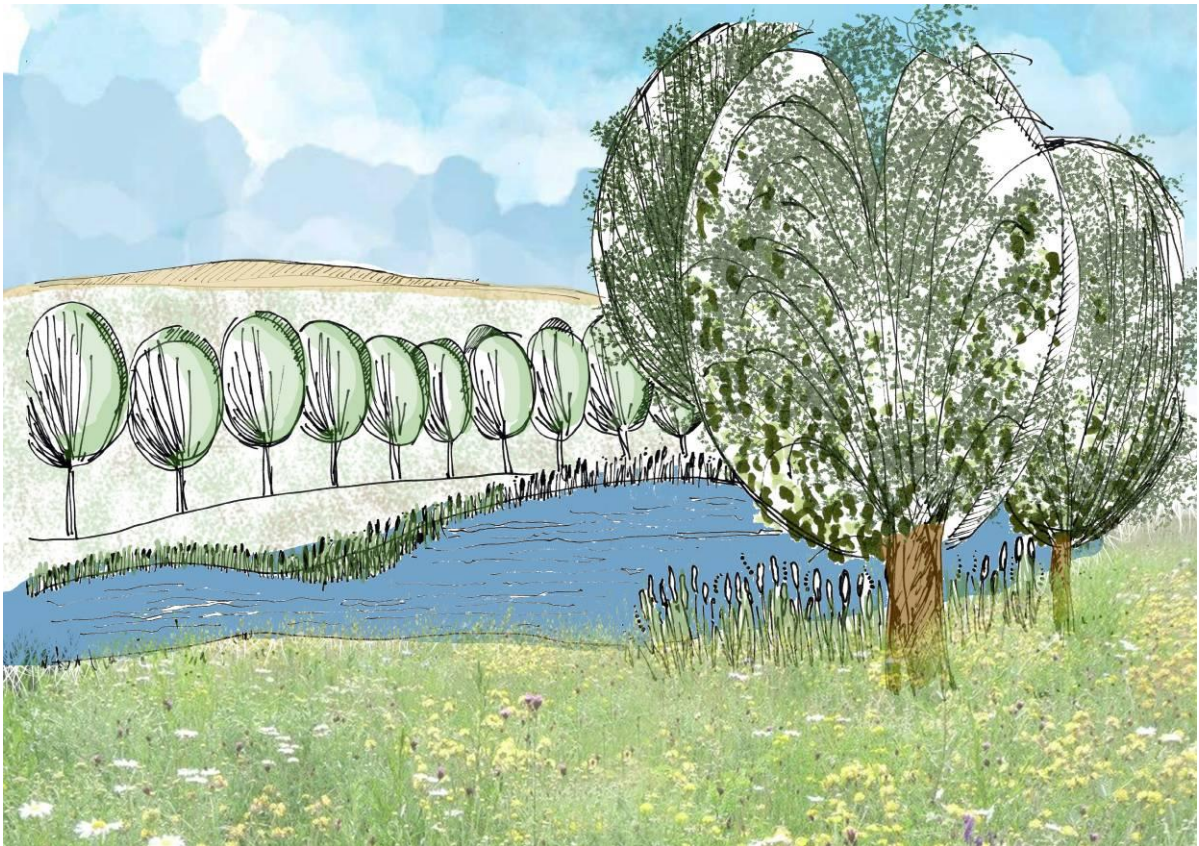
Celkem budou založeny dva segmenty s plošnou výsadbou dřevin, a to v problematických lokalitách, kde dochází k sesuvům půdy v důsledku vodní eroze. Nejrizikovější je východní část řešeného území a vážnost situace zde demonstruje četnost odtokových linií. Jedná se tedy o protierozní opatření, které zabrání nekontrolovatelnému proudění vody po svahu. Porost bude zastávat i funkci jakéhosi větrolamu, tedy bariéry, která bude z části obklopotvat řešené území a bude jej chránit před prouděním větru. Školkařské výpěstky budou vysazovány ve spolu 1 x 1,3 m, aby bylo usnadněno vyžínání porostu. Co se týká vysázených druhů, uplatněny budou lípy, habry, duby, mléče, jeřáby břeky i muky, ptačky či babyky. Keřové patro před porostem stromů nebude zakládáno z důvodu snazší prostupnosti dospělým porostem. Předpokládána je pravidelná probírka za účelem vniku světlého hájku, podél pěšiny s vyvětvenými korunami, nikoliv nepropustného, tmavého porostu. O plošných výsadbách a o osazovacích schématech pojednávají výkresy č. 4.6.A a 4.6.B.

MOKŘADNÍ SPOLEČENSTVO

V nejnižší situované části řešeného území, v místě, kde se setkává několik odtokových linií, je navrženo mokřadního společenstvo s vytvořením jedné velké tůně o velikosti 290 m² (do 300 m² odpadá nutnost územního řízení). Tato tůň by byla pravděpodobně periodicky zaplavována, přítomnost vody tak lze předpokládat v jarních měsících či během roku v rámci vydatného srážkového období. Analýza hydrických poměrů a provedení výkopových sond by měla stanovit, zda tůň bude opravdu periodicky zaplavovaná či v důsledku vyšší hladiny spodní vody trvale zaplavená. Budování tůně by mělo být provedeno přednostně v období od konce léta do konce podzimu, případně v zimě.

Navržená tůň má 3 hloubkové úrovně, přičemž 50% plochy představuje mělká část, tj. od 0 – 50 cm, jež je vhodná k pobytu a množení obojživelníků. Dále pak bude hloubeno střední dno, tj. 50 – 100 cm a nakonec nejhlubší část – nezámrazné dno, tj. hloubka 150 cm. Břehy mohou být v malých iniciačních skupinách osázeny pryskyřníky, blatouchy, kosatci, pomněnkami, šmelem, vrbinou či aromatickou mátou. Výsadby rákosů a orobinců nejsou zapotřebí, neboť se tam časem samy objeví a předmětem péče o toto společenstvo (mokřadní louka) bude zejména jejich likvidace v důsledku vysoké vitality a expanze (vytláčení kvetoucích rostlin). Tůň by měla být z části osluněná a z části zastíněná – a to zajistí vysázené dřeviny: vrby – bílá a košíkářská, olše, jasan a dub.

Pokud bude mít lokalita příhodné hydrické poměry a voda se zde bude udržovat po celý rok, je možné uvažovat o krajinářském pojetí, např. o umístění pozorovatelný, můstku či lávky. O možném způsobu zpracování pojednává výkres č. 4.7 (referenční příklady, půdorys i řez tůně).

Skici | Houpačka s vyhlídkou, mokřadní společenstvo

6 | PÉČE O ZALOŽENÁ SPOLEČENSTVA (MANAGEMENT)

Péče o založené výsadby a travní porosty je nedílnou součástí jejich zakládání. Nelze je od sebe oddělit. Nelze se domnívat, že výsadbami náš úkol končí. Ba dokonce, péče je tak důležitá, že pokud by neprobíhala, vynaložené úsilí, čas i finance investované do založení by mohly přijít postupně vniveč, neboť by jim byla následná péče odepřena. Je nutné plánovat výsadby tak, aby bylo vždy počítáno s finanční rezervou, která pokryje péči o již založené stromky či travní porost.

PÉČE O SOLITÉRNÍ DŘEVINY

- **Výchovný řez stromů** | Koruny dřevin se pravidelně po dobu cca 10-ti let vedou výchovným řezem v období vegetačního klidu (nejlépe předjaří – únor/ březen) k zajištění stabilní koruny. Po tomto období není intenzivní následná péče vyžadována. Jde o pravidelné výchovné zásahy k zajištění stabilní koruny a náhodné zásahy reagující na vzniklé poškození a defekty. Cílem výchovného řezu je podpora charakteristické architektury a tvaru koruny, podpora terminálního výhonu prováděná odstraňováním, případně zakracováním bočních konkurenčních výhonů.
- **Ožínání sazenic** | V rámci péče o výsadby bude provedeno 2 x ročně, v jamím období (polovina května a červen) a nakonec ve vrcholném létě (srpen). Ožínání se týká solitérních dřeviny i keřových výsadeb. Získaná biomasa bude po ožínání z lokality odvezena, spálena nebo kompostována mimo řešené území.
- **Nátěr proti okusu** | Ochrana proti okusu v podobě nátěru bude opakována v prvních 3 letech následné péče. Ochranný nátěr bude aplikován 1x ročně.
- **Zálivka** | Vysazené dřeviny budou min. 5x ročně zality. Množství vody pro kontejnerové keře 20 l, pro vrbové hole 10 l. Množství vody pro balové rostliny 80 l a ovocné dřeviny (polokmeny/ vysokokmeny) 50 l. Dle potřeby bude zálivka opakována. V období přisušků může být i četnější.
- **Kontrola ochranné oplocenky, individuálních chrániček, kotvení a úvazků** | Každý rok bude dle potřeby provedena oprava ochranné oplocenky. Jedná se především o opravu osazení a zavětrování kůlů a kontrolu a opravu pletiva. U solitérních jedinců, které jsou chráněny individuálně, bude prováděna kontrola kotvení a úvazků. Pozornost je nutné věnovat zařezávajícím se úvazkům a pletivu poničenému zvěří. Po třech letech bude odstraněno kotvení stromků a vyznačovací kolíky u keřů.
- **Doplnění výsadeb** | V případě potřeby budou výsadby sazenic stromů a keřů doplněny novými jedinci. Ukazatelem nutnosti doplnění výsadby je absence tří po sobě jdoucích životaschopných sazenic v řadě nebo odumření více jak 15 % jedinců v rámci segmentu. Za předpokladu použití kvalitního sadebního materiálu, použití zálivky v předepsaném množství a předepsané péče o výsadby (oplocení, ožínání, nátěr proti okusu) nebude doplnění výsadeb třeba.

PÉČE O PLOŠNÝ POROST DŘEVIN – TÝKÁ SE TÉMATU „E“ – PLOŠNÉ VÝSADBY

1. Následná péče o plošné výsadby je v těchto bodech obdobná jako péče o solitérní jedince

- Celoplošné ožínání sazenic | V rámci péče o výsadby bude prováděno plošné ožínání stromků v segmentech 1 a 2 u plošných výsadeb. V rámci péče o výsadby bude provedeno 2x ročně, v jamím období (polovina května a červená) a nakonec ve vrcholném létě (srpen). Získaná biomasa bude po ožínání z lokality odvezena, spálena nebo kompostována mimo řešené území.
- Nátěr proti okusu | Ochrana proti okusu v podobě nátěru bude opakována v prvních 3 letech následné péče. Ochranný nátěr bude aplikován 1x ročně.
- Zálivka výsadeb | Během následné péče bude probíhat zálivka výsadeb minimálně 5x ročně. Lesnické výsadby budou zality 10l/ ks. Během suchého roku může být množství zálivky navýšeno.
- Kontrola ochrany výsadeb | Každý rok bude dle potřeby provedena oprava ochranné oplocenky. Jedná se především o opravu osazení a zavětrování kůlů a kontrolu a opravu pletiva. Pozornost je nutné věnovat zařezávajícím se úvazkům a pletivu poničenému zvěří. Po třech letech bude odstraněno kotvení stromků a vyznačovací kolíky u keřů.

2. Péče o porost

- etapa do 20 let porostu (mladý porost) = PROŘEZÁVKA – platí zejména pro porosty z přirozené obnovy. Cílem je odstraňování obrostlíků – stromy košaté s širokou, nízko založenou korunou a tloušťkami větvemi. Odstranit se musí také předrostlíci v nadúrovni porostu, které utlačují stromy pod sebou. Odstraňují se i stromy poškozené. Stromy, které se nacházejí v podúrovni porostu, nejsou předmětem prořezávky. Jejich další úloha spočívá v udržování krytu porostní půdy a rovněž působí na čištění kmenů ponechaných jedinců.
- etapa od 20 let porostu (střední věk a dospívání) = PROBÍRKA
 - mladší porost – 1 x za 5 – 10 let – Probírky do 40 let, tj probírky mladšího porostu jsou velmi důležité, neboť nejvíce ovlivní vývoj porostu a jeho stabilitu. Odstraňující se nevhodní jedinci v úrovni a nadúrovni porostu. Podpora vybraných stromů v počtu 200 – 400 ks/ ha. Odstraňují se jedinci, kteří těmto vybraným jedincům škodí a dále se odstraňují stromy nemocné, poškozené a tvarově nevhodné.
 - porosty nad 40 let – 1x za 10 – 20 let

PROBÍRKA

Jedná se o výchovný zásah v lesním porostu v období jeho vyspívání, tj. ve vývojové fázi tyčkoviny nebo tyčoviny. Lesnická praxe zahrnuje do probírek i zásahy ve fázi nastávajících kmenovin. Probírka se uskutečňuje odstraněním porostní složky hospodářsky nevhodné a nežádoucí ve prospěch porostní složky nadějně.

Základem je pěstební výběr, který se řídí dobou vykonání, silou a s tím souvisejícím intervalem zásahů, umístěním zásahů ve vertikálním profilu porostu a způsobem výběru. Cílem probírky je usměrnění vlastností porostu po stránce:

- produkční tj. zvýšení kvantitativní produkce, dosažení určité cílové skladby sortimentů,
- zajištění bezpečnosti produkce, tj. odolnosti stromu a stability porostu proti škodlivým činitelům,
- ekologické, zejména v lesích ochranných a v lesích ovlivněných imisemi,
- environmentální, zejména v lesích zvláštního určení.

Zdroje (péče o plošný porost dřevin):

https://ldf.mendelu.cz/uzpl/pestovani_v_heslech/vychova/vych_stred_dosp.html

<https://www.youtube.com/watch?v=YpSHGBOyAIY>

<https://www.youtube.com/watch?v=5zedoGal3Ok>

PÉČE O TRAVNÍ POROSTY

Dle četnosti seče jsou stanoveny následující kategorie:

- **Pravidelně vysekávaná cesta** – asi 4x ročně nebo dle potřeby. Sekat tak, aby cesta byla stále patrná. Je možné, že k seči nebude potřeba přistupovat, neboť cesta bude udržována pravidelným sešlapem návštěvníků. Tuto zkušenost prověř čas.
- **Pravidelně vysekávaná vyhlídka** – i toto místo by mělo být čteněji sečeno (asi 4x ročně), zejména v místě houpačky a laviček, aby byly snadno dostupné. Okrajový lem je vhodné ponechat v podobě vysoké trávy.
- **Louka a sad** – Seč 2 x ročně.
 - Doporučeno je postupné sečení, aby na louce zůstal vždy dostatek vhodných ploch, kam by se mohli uchýlit bezobratlí živočichové (zejména hmyz) a kde by mohla dozrát semena rostlin. Pro alespoň částečné zachování pestrosti je tedy vhodné, aby i nyní seč probíhala mozaikovitě – ve více termínech tak, aby na jedné části louky už dorůstala otava s rozkvétajícími bylinami, zatímco se druhá část vzpamatovává ze seče a třetí se teprve bude kosit.
 - V zásadě je nutné předejít mulčování. Při mulčování zůstává rostlinná hmota na místě, což má několik negativních dopadů. Hmota postupně uvolňuje živiny, které využívají některé nežádoucí rostliny (kopřivy, pcháče, šťovíky), jež vytlačí konkurenčně slabší druhy. Mulč také zhoršuje podmínky pro klíčení a v případě přemokření vyšší vrstvy mulče může dojít k zahnívání a úhynu citlivých druhů. Ještě drastičtější dopad má mulčování na různé živočichy, zejména bezobratlé, neboť působí obrovský úhyn dospělých živočichů i zničení jejich vývojových stádií. Výjimkou nebývá ani to, že je louka pokosena, ale posečená hmota na ní zůstane

ležet a hnít i několik týdnů. V takovém případě by už bylo menším zlem, kdyby zůstala louka nepokosena.

- o Sušení sena, nejlépe při několikerém obrácení, je důležité pro dozrání a vypadání semen mnoha druhů trav a bylin. Hrabáním navíc dochází k drobnému narušování půdního povrchu a zapojeného drnu, což dává větší šanci prosadit se i méně zdatným bylinám. Nezanedbatelným kladem je také provzdušnění horní vrstvy půdy. Usušené a shrabané seno musí být včas odklizené – doporučeno je balíkování. Běžným prohrěškem je uklízení sena do křovitých okrajů. Okraje, lemy a přechody mezi loukou a lesem jsou přitom často velmi cennými stanovišti, která hostí typickou flóru a faunu. Hromady tlejícího sena jsou proto na těchto místech nevhodné. Nutno však podotknout, že na vhodných místech navršené malé kopky sena se mohou stát úkrytem, líhništěm a zimovištěm některých plazů a bezobratlých živočichů.

PÉČE O MOKŘADNÍ SPOLEČENSTVO

1. Extenzivní kosení mokřadních luk

Obecně lze doporučit kosení na mokřadech jen jednou za 2 roky. Pokud je z nějakého důvodu nutné kosit každoročně, pak by měla být každý rok ponechána část luk bez zásahu. Mělo by jít v závislosti na velikosti mokřadních luk o cca 10-30 % plochy. Platí, že čím je menší louka, tím více procent plochy by mělo zůstat nepokoseno. Také je vhodné v průběhu let střídát plochy bez zásahu. Je přijatelné vymezovat plochy ponechávané bez kosení jako větší jednodité plochy z důvodu snadnější orientace sekáčů v terénu. Druhou vhodnější možností je mozaikovitá seč, kdy na ploše ponecháváme ostrůvky nepokosené vegetace, které dohromady v součtu tvoří např. oněch 30 % plochy.

Při péči o mokřady je vždy nutné vyřešit otázku, co s pokosenou hmotou. Optimální je, když je tráva či seno využito v zemědělství. Pokud pro hmotu není využití, je obvykle vhodné jí z lokality většinu odvézt, popř. jí spálit. Není to však vždy zcela nutné. Ponecháním části hmoty v podobě kupek na nevýznamných částech mokřadu či vložení travní hmoty do hromad větví z prořezávek můžeme podpořit úkrytové, potravní, přezimovací i rozmnožovací možnosti pro drobné živočichy.

2. Prořezávky a kácení dřevin

Mokřady bez pravidelné nebo alespoň občasné péče zarůstají poměrně rychle náletovými dřevinami. Na mokřadech je většinou cílem péče otevřenější luční biotop jen s menšími plochami dřevin. Z toho vychází nutnost provádění prořezávek a kácení dřevin na mokřadech, někdy i ve větším rozsahu.

Dřeviny by nikdy neměly být odstraňovány nebo ořezávány plošně, vždy by mělo jít o mozaikovitou probírku. I plochy hustě zarostlé dřevinami mají na mokřadech svůj význam (úkryty v obdobích vedra a sucha, lov potravy, atd.) a je žádoucí je na lokalitách v určitém rozsahu ponechávat zcela bez zásahů. Na každém mokřadu je vždy dobré mít zastoupeny kosené plochy, kde jsou dřeviny

nežádoucí, dále bezzásahové dřevinami hustě zarostlé plochy, dále roztroušené jednotlivé dřeviny (stromy nebo keře) a také plochy, které budou v určitých intervalech vyřezávány a poté ponechávány přirozenému zmlazení a postupnému zránosti (interval vyřezávání by mohl být např. jednou za 6-10 let).

Kácení na mokřadech by obecně nemělo probíhat v období hnízdění ptactva, tj. od dubna do konce července. V tomto ohledu je dobré zmínit obecný požadavek nekácení v době vegetace, která je vymezena zhruba od začátku dubna do konce října.

3. Obnova tůň

Účelem stržení a narušení drnu je nejčastěji obnova degradovaného porostu, podpora druhů vyžadujících obnaženou půdu a odstranění nevhodné vrstvy zeminy.

Stržení drnu je speciální, obnovní opatření. Narušení drnu může být žádoucí na řadě lokalitách. Tato opatření mají většinou za cíl podporu méně konkurenčně zdatných druhů rostlin a živočichů. Stržení drnu bývá potřebné zejména na plochách, kde došlo v průběhu let k degradaci původních luk a jejich hustému zránosti nežádoucími druhy rostlin (např. třtinou křovištní nebo chřasticí).

Narušování a strhávání drnu lze provést třemi základními způsoby:

- **Řízenými jízdami vozidel** – vojenská technika, offroad, čtyřkolky, motorky. Toto opatření není vhodné pro všechny typy mokřadů.
- **Strháváním drnu buldozerem, bagrem či ručně** – lze použít na většině mokřadů, kde je to nutné. Opatření je však výrazně nákladnější než ty ostatní.
- **Intenzivní pastvou** dobytka či jiných zvířat – velký počet zvířat na malé ploše způsobí žádoucí narušení až stržení drnu poměrně efektivně, může však být někdy problém s nežádoucí eutrofizací od výkalů zvířat.

Strhávání a narušování drnu by mělo být prováděno přednostně v podzimním období (září-listopad) a dále v časném jaru (březen), kdy se na mokřadech vyskytuje relativně nejméně organismů. Často jde opatření provést i v zimě. Je však nutno předem zvážit, jestli nemohou být dotčeny biotopy, které slouží např. jako zimoviště obojživelníků.

Zdroj (mokřady):

<http://www.mokrady.wbs.cz/Zasady-pece-o-mokrady.html>

7 | ZÁVĚR

Zpracování tohoto dokumentu, této studie, si dává za cíl, aby v Těšnovicích, na doposud zemědělsky využívané půdě, vznikl kus obytné krajiny. Dojde zde k vytvoření plynulého přechodu mezi sídlem a otevřenou agrární krajinou, vznikne velký kus krajinné zeleně s protierozní funkcí a schopností zadržet vodu. Bude také založen produkční sad a vzniknou zde cenné lokality, kde lidé mohou zkoumat jednotlivá společenstva – naši domácí flóru i drobnou biotu, která zde nalezne svá útočiště.

Během procházky toho tolik zažijete! V máji, do třešňové aleje, přijďte přivítat jaro, přijďte ochutnat mnoho šťavnatých plodů z jedlých keřů, natrhat kytici pro maminku a díky pilným včelkám stáčet med. Otrhat lipáčí a nasušit jej na čaj. Taky můžete vypálit meruňkovici, zavařit marmeládu, očesat jabloně a upéct štrůdl nebo nasušit křížaly, nasbírat trnky a uvařit povidla, posbírat kaštiny a vyrobit zvířátka nebo nakrmit divočáky. Z klokočí navlést korálky, vylouskat oříšky. A v remízku, až trochu víc povyroste, hrát si na schovávanou. Tolik nám toho poskytnou stromy i byliny, které nám často velmi zevšední, a zapomínáme, jak moc nás mohou svojí úrodou obohatit.

Je zároveň důležité mít na paměti, že samotné založení tohoto idylického kusu malebné krajiny je pouze nepatrným zlomkem z plně funkčního celku. Je potřeba plánovat a racionálně nakládat s financemi, aby bylo pokryto nejen etapizované zakládání, ale i následná péče o již založené segmenty. Je opravdu velmi nutné, aby stromy nežíznily, aby jejich koruny byly správně vychovány a úvazky je příliš neškrtily. Aby i louka bohatě kvetla a byla sečena pravidelně po vysemenění. A taky aby mokřad časem nezarostl rákosem. Aby zkrátka tohle to všechno bohatě zkvétalo a lidé sem rádi chodili a časem se i dobrovolně podíleli na péči o vybrané dřeviny.

Také je třeba mít na paměti, že tato studie je podkladem pro navazující podrobnější osazovací plánky, rozpočty či pro komplexní realizační projekty.